Wikimedia Sverige och GR Utbildnings slutrapport för projektet

Wikipedia för invandrare

Inledning

Att introducera en helt ny typ av verktyg inom SFI-pedagogiken innebär stora ansatser hos både elever och lärare. Detta är viktigt att fokusera på då Skolverket uppgett att endast hälften av SFI-lärarna arbetar med att utveckla elevernas förmåga att källkritiskt granska information på internet. Detta trots att sex av tio elever vill använda IT som en del av utbildningen i större omfattning. Hela 25 procent av eleverna använder sällan eller aldrig datorer i sin språkträning och 25 procent endast ibland. Tack vare de tre modiga och ambitiösa lärare som valde att delta i detta viktiga projekt har vi kunnat inhämta många värdefulla insikter som gör det möjligt att vidareutveckla vårt samarbete med SFI-utbildningar i Sverige.

Projektet fick en sen start, efter vissa problem med att hitta kommuner att samarbeta med. Efter att arbetet kom igång har det löpt på bra, vi har fått bra feedback från pedagoger och vi upplever att det finns ett stort intresse och möjligheter att fortsätta detta arbete. Det är glädjande att eleverna har varit entusiastiska och villiga att lära sig och pröva att redigera Wikipedia.

För Wikimedia Sverige och GR Utbildning har pilotprojektet gett oss ny kunskap som möjliggjort en vidareutveckling av vårt material. Flera av de mål och idéer vi satt upp som en del av projektplanen var tvungna att revideras då vi genom inhämtade lärdomar insåg att en del av dem innebar onödigt höga kostnader och kunde lösas på ett bättre sätt. Även vissa av våra mätetal, som fungerat utmärkt i annan pedagogisk verksamhet, visade sig olämpliga att använda i den mycket speciella kontexten SFI-lärare arbetar inom. Vi har nu goda möjligheter att skala upp arbetet under de kommande åren och möjliggöra för fler invandrare att lära sig använda, förstå och bidra till Wikipedia, en av Internets viktigaste informationskällor och en möjlighet till demokratiskt informationsskapande.

Mål och syfte

Syftet med projektet har varit att finna vägar att inkludera Wikipedia inom SFI-utbildningen. Idén var att detta skulle ha följande långsiktiga effekter:

- Att utveckla den digitala kompetensen hos dessa SFI-elever;
- Att ge dem ett redskap i sin fortsatta språkutveckling;
- Att främja ökad flexibilitet samt fokus på elevens intressesfär genom användandet av Wikipedia;
- Ökad anställningsbarhet för invandrare genom ökad kunskap i det svenska språket samt digital kompetens i allmänhet.

Projektet hade följande två mål:

- Att varje elev som deltar i Wikipedia för invandrare adopterar en artikel som de arbetar med under pilottiden, samt att de i slutskede av pilotprojektet har bidragit med 200 ord på

sin språkversion;
- Interaktioner med andra Wikipediaskribenter utanför SFI-utbildningen. Varje elev ska under projekttiden ha interagerat med minst en annan Wikipediaskribent.

Projektbeskrivning

Projektet har framgångsrikt nått ut till tre lärare och har engagerat ett flertal SFI-elever i onlinearbete som volontärer. Elevernas arbete har stärkt några av de svagaste Wikipedia-språkversionerna, något som har en oerhört stort värde. Ju mindre språkversionen är desto större blir avtrycket och värdet då sökresultaten prioriteras upp av sökmotorerna etc. Det kan dessutom vara en rejäl kick för den lokala gemenskapen på språkversionen att se att det finns ett tillflöde av nya förmågor. På somaliska Wikipedia som endast har cirka 50 skribenter per månad som gör mer än en redigering och där det i snitt skapas en ny artikel per dag syns en ny skribent som skriver betydligt mer än vad de skulle gör på engelska Wikipedia.

Vi har genom ett nära samarbete och uppföljningsenkäter och intervjuer med de båda grupperna kunnat identifiera flera stora problem som vi kunnat arbeta med att åtgärda för att göra det möjligt att skala upp arbetet. Vi har även satt upp strukturer, såsom en lista med över 30 faddrar från hela världen, som på volontärbasis är beredd att hjälpa eleverna. Flera Wikimedia-föreningar från olika delar av världen har generöst nog skickat oss utbildningsmaterial på olika språk som vi kan dela ut till eleverna i framtiden och vi har inventerat och sammanställt vilket informationsmaterial som finns tillgängligt på olika språk. Detta pilotprojekt har därigenom skapat en utmärkt bas för att öka projektets genomslagskraft i framtiden och göra det enklare för SFI-lärare och -elever att börja skriva på Wikipedia som en del av utbildningen.

Eleverna, som frivilligt valt att delta, har till lärarna uttalat sig väldigt positivt om idén att deras arbete får ett mervärde och faktiskt kommer att användas av andra, samt av möjligheten att de kan ringa hem och berätta för sin familj att de nu kan läsa på Wikipedia om sin hemort och så vidare. Att möjliggöra för nya samhällsgrupper att se Internets möjligheter är väldigt värdefullt.

Leverabler

Wikipedia för Invandrare (WFI) inleddes under 2013. Den ursprungliga planen var att projektet skulle äga rum i samarbete med SFI-utbildningar i Västra Götalands län genom samarbetet med GR Utbildning. Trots initialt intresse föll dock de skolor som visat intresse bort av olika anledningar strax innan arbetet skulle påbörjas. Innan dess hade dock ett par utbildnings- och diskussionsträffar genomförts med lärare i Göteborg. Efter att ha konsulterat Internetfonden breddade Sophie Österberg, dåvarande utbildningsansvarige på Wikimedia Sverige, sökandet och identifierade tre intresserade SFI-lärare.

De intresserade lärarna var dock från andra orter men beslut togs om att de fick delta på den

inledande workshopen för att projektets praktiska del skulle kunna komma igång. En av SFI-lärarna var hemmahörande i Värnamo och de två andra i Malmö. Projektet kunde mycket försenat kom igång med den elevinvolverade delen av arbetet under augusti 2013. Även SFI-lärare i Botkyrka och Umeå visade ett intresse av att anamma konceptet men upplevde att det då krävdes lite för mycket arbete för att de vid denna tidpunkt skulle ha möjlighet att delta. En första workshop sammankallades av GR Utbildning och hölls med de tre deltagarna i Göteborg. Där diskuterades praktiska frågor om hur Wikipedia skulle kunna inkluderas i SFI-undervisningen och lärarna fick en omfattande genomgång av hur Wikipedia fungerar. I efterföljande enkäter uttryckte samtliga lärare att det utan workshopen inte hade varit möjligt för dem att komma igång. Denna inledande workshop följdes därefter upp av en workshop på plats på skolan i Värnamo och i Malmö där lärare och elever fick hjälp av Wikimedia Sveriges personal. Vid workshopen i Malmö hölls även en presentation för samtliga SFI-lärare (cirka 25 stycken) om Wikipedia som ett pedagogiskt verktyg. Lärarna visade ett stort intresse för projektet och för att använda Wikipedia i sin undervisning och är intresserade av projektets utfall och fortsättning.

Därefter kunde lärarna och eleverna vid behov ringa eller e-mejla och ställa frågor till Wikimedia Sveriges personal. Vi skapade även en aktiv Facebookgrupp där vi vid särskilt kluriga frågor lade upp länkar och filmer som hjälpte eleverna att komma vidare och samtidigt byggde upp vårt informationsmaterial. Ett flertal pedagoger från andra skolor har under projektets gång gått med i gruppen och har därigenom redan fått en god insikt om projektet. Genom att flytta fokus till online-baserad inlärning kunde vi hålla nere resekostnaderna, dock krävdes en liten ökning av arbetstiden. Det var även lämpligt då eleverna därmed kunde se på videon/läsa texten flera gånger vilket var en fördel jämfört med en intensiv genomgång på plats. Det möjliggjorde också en större flexibilitet då vi enligt lärarna inte kunde vara säkra på att eleverna skulle ha tid att komma på vart inplanerat utbildningstillfälle.

Vi insåg efter förfrågningar från lärarna att det skulle behövas ett ordentligt lärarpaket för att göra det lättare för fler lärare att komma igång efter ett inledande workshoptillfälle. Som ett första steg satte Wikimedia Sverige upp en portal för att presentera projektet. I den skapade vi också en lista över cirka 100 artiklar med viktiga svenska företeelser som eleverna skulle kunna översätta. Ursprungligen fanns listan tillgänglig på tio olika språk men volontärer valde under projektet att lägga till ytterligare två språk för att göra det enklare för fler elever att delta. Under projektets gång har i portalen en lista med faddrar på de olika språkversionerna tagits fram och den har befolkats av erfarna bidragsgivare som har uttryckt att detta är ett spännande projekt de gärna hjälper till med. Baserat på samtal och enkäter med de deltagande lärarna har vi arbetat vidare på materialet och ett lärarpaket kommer att färdigställas inför de konferenser där vi kommer att presentera projektet under maj 2014.

Resultat

I Värnamo skapades/utökades 18 artiklar av 19 elever. Tilläggen (per artikel) har varit i snitt 218 ord långa med en ganska stor variation i längd, från 18-593 ord.

I Malmö skapades/utökades 5 artiklar av 4 elever. Tilläggen (per artikel) har varit i snitt 982 ord långa.

De 23 eleverna har totalt skrivit 23 artiklar på 12 olika språk. Genomsnittstillägget var därmed 384 ord per elev för de två grupperna, vilket vi är mycket nöjda med.

Målet med interaktioner har inte uppnåtts alls, endast få elever har interagerat med den befintliga Wikipediagemenskapen. Vid behov kunde dock eleverna kontakta den lista med faddrar som upprättats i förväg, men lärarna ansåg att det inte var tidseffektivt om inte eleverna kört fast.

För en översikt av Värnamos data se:
http://davidohlin.com/editcount/?group=SFI+V%C3%A4rnamo#

Cirka 25 SFI-lärare deltog i Malmö på en presentation om möjligheterna att samarbeta under 2014. Utöver detta deltog projektgruppen både på Mötesplats Skola i Göteborg tillsammans med GR Utbildning och på Skolforum i Stockholm, Sveriges två största mässor för pedagoger. Inför mässorna sattes en flyer samman om projektet som delades ut till flera dussin pedagoger. För att göra det mer konkret och verklighetsförankrat deltog SFI-läraren samt rektor från Värnamo på plats och presenterade sina erfarenheter från projektet.

Skriften "Wikipedia för invandrare - Lärarpaket" (arbetsnamn) har satts samman och har en omfattning på 28 sidor. Lärarpaketet ger SFI-lärare en grund i läroplanen till varför Wikipedia är ett lämpligt verktyg att arbeta med. Detta följs av en sammanställning med information om Wikipedia för självstudier och avslutas med en serie med sex stycken konkreta övningar som de kan kopiera upp för att komma igång med arbetet.

Kostnader

- Transport: 9 153 kr
- Hotell: 790 kr
- Utvärdering av GR utbildning: 66 000 kr
- Allmänna kostnader: 4 875 kr
- Lön: Totalt har Wikimedia Sverige arbetat 538:09 timmar under projektet
    - Under projektet har följande medarbetare från Wikimedia Sverige deltagit:
        - Sophie Österberg, projektledare och portalansvarig t.o.m. 2013-06-30

        - John Andersson, projektledare och portalansvarig fr.o.m. 2013-06-30
        - Jan Ainali, projektstöd
        - Sara Mörtsell, projektstöd
    - Med den i ansökan givna timkostnaden motsvarar det 161 455 kr (den exakta kostnaden är inte fastställd än då bokslutet inte är klart, men den uppgiften lämnas till .SE på begäran, tidigast i mars).

Totalt: 242 263 kr

Intäkter

Projektet har inte genererat några ytterligare intäkter.

Utvärdering och analys

Utöver de specifika projektresultaten finns ytterligare ett par värdefulla effekter av projektet. Projektet har nämligen ökat samarbetet med Wikimedia-föreningar i andra länder och frivilliga på andra språkversioner, vilket kommer att vara värdefullt på lång sikt för liknande projekt. Efter att vi berättat om projektet på en internationell konferens finns det även ett uttalat intresse från andra länder att driva liknande projekt. Wikimedia Schweiz har inspirerade av projektet och har redan inlett ett samarbete med en lärare i Schweiz. Våra huvudsakliga lärdomar kommer därför att presenteras på engelska i ett best-practise-dokument.

Det är dessutom intressant att notera bieffekten att projektet på ett pedagogiskt sätt visar hur föreningens verksamhet kan få stora samhällseffekter. Detta genom att projektet har så många win-win-situationer för de olika deltagarna (som ökad motivation, breddad kunskap, integration mm.). Inte minst har detta lett till att det finns flera som är intresserade av att delta i en fortsättning på projektet i Sverige och ett generellt positivare bemötande i utbildningssektorn. Under 2013 utvecklades den s.k. Visual Editor, vilket är ett tillägg i Wikipedias programvara som gör det enklare att redigera. Planen för utvecklarna var att Visual Editor skulle ha varit färdigt i tid innan projektet drog igång, men tidsplanen sprack och när projektet drog igång hade Visual Editor ännu inte aktiveras på flertalet av språkversionerna. Detta var olyckligt då SFI-eleverna bara är aktiva i sex veckor och lärarna därmed har mycket begränsat med tid för att visa eleverna hur de ska redigera, detta steg måste därför hållas på en så enkel nivå som möjligt. Mot slutet av året hade tillägget dock aktiverats och detta förenklade elevernas arbete. Denna förändring är central att ha i åtanke då eleverna nu mycket snabbare kan komma igång med själva skrivandet och produktiviteten kan öka.

Se även bifogade enkätutvärderingar som har gjorts av GR Utbildning.

Utvärdering av resultat

Idén om att eleverna skulle skriva på svenska var tvungen att överges på grund av att

SFI-elevernas svenska, enligt deras lärare, inte var tillräcklig för Wikipedias högt ställda krav. Istället fokuserade vi på att låta eleverna skriva på sitt modersmål genom att översätta från svenska.

I Värnamo var gruppen aktiv under en längre tidsperiod och ingen av eleverna hoppade av. Intressant att notera i Värnamo var att Wikipediaskrivandet var en valbar aktivitet i SFI-undervisningen för flera av klasserna. Denna aktivitet var så populär att elevantalet fick begränsas för att alla skulle få plats. Artikelskapandet har gått relativt bra och ambitionsnivån med 200 ord har uppnåtts i snitt. Några elever har varit mer ambitiösa och skrivit upp emot 600 ord som på till exempel artikeln om Carl Larsson på rumänska Wikipedia. Interaktionen har inte prioriterats här, utan fokus har legat på att översätta texter. Detta ligger på sätt och vis i linje med SFI-utbildningens mål, att öka färdigheterna i svenska snarare än att diskutera på modersmålet. Fortsättningsvis kommer vi inte att ha det som ett mål i denna typ av projekt. I Värnamo var 19 elever med i projektet och på vår workshop. 18 av dessa bidrog sedan med text till Wikipedia. I en del fall jobbade dock eleverna tillsammans på artiklarna, ofta p.g.a. bristande förmåga att skriva på sitt eget modersmål. Denna typen av samarbete syns dock inte i vårt räkneverktyg men det innebär dock att samtliga elever bidrog med text.

I Malmö föll hälften av deltagarna som anmält sig bort redan innan de haft den inledande genomgången. Av de åtta som ursprungligen anmält sig återstod endast 4 stycken. Värt att förtydliga är att eleverna inte valde bort Wikipedia-delen utan helt slutade SFI-utbildningen innan denna ens startat. Lärarna i Malmö har uppgett att de har en väldigt hög genomströmning av elever, men att det var ren otur att de föll bort från vår grupp. Det innebar att gruppen i Malmö var väldigt liten, men deltagarna var desto mer produktiva. En utökning av artikeln Malmö på spanska Wikipedia om 1 283 ord var en av höjdpunkterna. De hade planerat att starta med en ny grupp men föräldraledighet och det faktum att skolan inte fick ett förnyat kontrakt för SFI-utbildningen från kommunen ledde till att detta inte kom i gång i tid inom ramen för projektet.

För interaktionerna kan vårt uppmätta resultat vara i underkant. Det finns nämligen en funktion på Wikipedia för att skicka e-post mellan användare istället för att skriva diskussionsinlägg och dessa kan vi inte spåra. Det är alltså möjligt att interaktionen har varit något högre än vad vi redovisar. Den generella känslan som har förmedlats är dock att detta inte har varit lärarnas fokus.

Förslag på förbättringar

Det största problemet för projektet var svårigheten med att identifiera pedagoger att samarbeta med. Detta då dessa inte hade tid och möjlighet att själva arbeta med att sätta ihop utbildning och det har varit otydligt hur mycket arbete som krävs från den enskilda pedagogen. Kraven blev helt enkelt för stora på dem. Ett annat nära angränsande problem är att förutsättningarna för SFI lärarna förändras vecka till vecka (p.g.a. den stora genomströmningen av elever). Att då ha

färdiga och trygga lärarpaket i linje med SFI-undervisningens mål är en värdefull hjälp. Wikimedia Sverige håller därför på att färdigställa ett lärarpaket som är tydligt och lättanvänt. Idén är att lärare mycket enklare skall kunna komma igång med arbetet och minska deras beroende av den workshop som anordnades tillsammans med eleverna och av antalet kontakter med Wikimedia Sveriges personal. På så sätt kan arbetet skalas upp.

Den lista över ämnen vi sammanställde fokuserade på större och mer välkända svenska företeelser som är viktiga för det svenska samhället att det sprids kunskap om. För eleverna kan det dock vara intressantare att skriva om saker som ligger dem närmre (t.ex. den egna orten) för att kunna dela med sig av detta till sin familj hemmavid. Detta skulle med fördel läggas till i listan och kommuniceras ut när lärarna bjuder in elever.

Det är viktigt att lärarna väljer rätt elever till uppgiften då det krävs att de har en viss datorkompetens och kan skriva på det egna modersmålet. En del elever fick material raderat för att deras texter, på sitt modersmål, inte ansågs hålla tillräckligt god kvalité. I de flesta fallen kan inte lärarna hjälpa till med denna typen av språkkoll. Att fokusera på SFI-elever som är på D-nivån är därför lämpligt.

I Värnamo beskrevs projektet även i lokaltidningen när vi höll vår workshop. Lokaltidningen var väldigt intresserade och kom över trots väldigt kort förvarning. Projektets många positiva sidor hade kunnat kommunicerats genom att kontakta media vid samtliga evenemang, för att på så sätt få en bredare spridning och kännedom om arbetet.

Med tanke på det mycket speciella upplägget på SFI-undervisningen var målen inte lämpligt satta. I framtiden skulle vi fokusera på ex.:

- antalet deltagare;
- antalet språk eleverna bidrar till;
- en värdering av hur mycket deras insats betyder för de språkversionerna (ett språk med få aktiva skribenter och få artiklar anses då högprioriterat - det blir en energiinjektion).

Hur många ord de bidrar till var dock ett lämpligt mätetal som visar på produktiviteten och det skulle vi behålla, om än förtydliga vilka texter som skall räknas in.

Framtida arbeten

Sara Mörtsell har tidigare arbetat som SFI-lärare samt som lärare för elever med svenska som andraspråk och med Digitala Skollyftet. Den 1 januari 2014 började dock Sara arbeta för Wikimedia Sverige med vårt utbildningsprogram. Det innebär att föreningen nu har specialistkompetens inom området vilket har möjliggjort en förbättring och vidareutveckling av vårt stödmaterial "Wikipedia för invandrare - Lärarpaket". Sara har även ett omfattande nätverk bland SFI-lärare i Sverige vilket vi hoppas kommer att göra det enklare att rekrytera lärare för fortsatt vidareutveckling av projektet.

John Andersson och Sara Mörtsell är redan inbokade på tre konferenser där presentationer av resultatet kommer att ske:

- 14 mars: Flerspråkighet i fokus (Stockholm)
- 16 maj: SFI i fokus (Stockholm)
- 23 maj: SFI i fokus (Malmö)

Flerspråkighet i fokus har ett fokus mot de lägre åldersgrupperna som har svenska som andraspråk. Under vår presentation kommer vi då att peka på hur Wikipedia ändå kan användas som ett verktyg och en resurs för lärarna.

Till konferensen SFI i fokus den 16 maj, som har ett fokus på SFI-lärare, kommer vi att ha producerat och tryckt upp "Wikipedia för invandrare - Lärarpaket" för att kunna dela ut till SFI-lärare. Vi identifierar nu en volontär som kan hjälpa till med formgivningen av Lärarpaketet. Wikimedia Sverige planerar även 2014 att delta på Skolforum och Mötesplats Skola för att sprida information till SFI-lärare om att delta i projektet.

Bilaga 1: Blogginlägg

Wikipedia för invandrare

> *"Inom utbildningen i svenska för invandrare ska eleven utveckla sin kompetens att använda olika digitala verktyg och hjälpmedel för information, kommunikation och lärande."* Ur kursplanen för SFI (s.8)

Att ge sig ut på Internet med vuxna elever som är nya i det svenska språket kan vara både svårt och samtidigt väldigt givande. I projektet Wikipedia för invandrare som syftar till att SFI-elever utifrån sina egna intressen ska få utveckla sin kommunikativa förmåga med digitala verktyg och kännedom om redskap för sin fortsatta språkinlärning, har lärare gjort just detta. Att använda Wikipedia som en arena för detta betyder att eleverna ökar sina förmåga att granska och värdera information. Att kunna hantera de tekniska verktygen innebär att SFI-elever ges möjligheten att vara delaktiga i att sprida kunskap om Sverige till människor i andra delar av världen.

Att eleverna lär sig om hur Wikipedia fungerar är viktigt att fokusera på då Skolverket uppgett att endast hälften av SFI-lärarna arbetar med att utveckla elevernas förmåga att källkritiskt granska information på Internet. Detta trots att sex av tio elever vill använda IT som en del av utbildningen i större omfattning. Hela 25 procent av eleverna använder sällan eller aldrig datorer i sin språkträning och 25 procent endast ibland. Tack vare de tre modiga och ambitiösa lärare som valde att delta i detta viktiga projekt har vi kunnat inhämta många värdefulla insikter som gör det möjligt att vidareutveckla vårt samarbete med SFI-utbildningar i Sverige och gemensamt ändra dessa beklämmande siffror.

I det här pilotprojektet, som gjorts möjligt genom stöd från .SE, har tre lärare använt svenskspråkiga Wikipedia som läromedel. Med stöd från Wikimedia Sverige och GR Utbildning har de undervisat eleverna i hur man redigerar på Wikipedia. Detta så att eleverna i sin tur kunnat skapa artiklar och andra bidrag på sina respektive modersmål i någon av de andra 287 språkversionerna som finns av Wikipedia. Man kan nu exempelvis läsa om Liseberg och Astrid Lindgren på arabiska Wikipedia, dalahästar på thailändska Wikipedia, IKEA på persiska Wikipedia och ABBA på somaliska Wikipedia m.m.

De 23 eleverna har skrivit totalt 23 artiklar på 12 olika språk. I genomsnitt har eleverna lagt till 384 ord för de två grupperna. Extra roligt är att väldigt små språkversioner av Wikipedia (men stora invandrargrupper i Sverige) såsom somaliska Wikipedia nu har fått artiklar om Sverige vilket på längre sikt kan hjälpa till att förenkla integrering av nyanlända personer från de språkområdena då de kan lära sig viktiga kulturella aspekter om Sverige på sitt modersmål.
Pilotprojektet har möjliggjort en kunskapsinsamling som har använts som grund för att vidareutveckla material för SFI-utbildningen. Däribland har ett lärarpaket komplett med färdiga övningar som bara är att kopiera upp för att direkt sätta igång satts samman. Detta gör det enklare för SFI-läraren att anamma konceptet utan att använda upp all sin planeringstid. Wikimedia Sverige och GR Utbildning kommer nu att sprida lärarpaket på ett flertal konferenser och vi hoppas på ett stort genomslag.

Några av SFI-eleverna i Värnamo.